

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2023–2030 LUONNOS

Yleistä

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 –suunnitelman, toimeenpanoa. Vuosien 2023–2030 investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Investointiohjelman toteutumista seurataan vuosittain ja seurannan tuloksia hyödynnetään investointiohjelman vuosittaisessa päivityksessä. Kyseessä on tammikuussa 2022 julkaistun ensimmäisen investointiohjelman päivitys. Toistaiseksi sen sisältämistä kehittämishankkeista ei ole vielä tehty rahoituspäätöksiä. Hankkeiden suunnitelmavalmiutta on viety eteenpäin suunnitteluohjelmassa (2022–2025), mukaan lukien hankearvioinnit. Perusväylänpidon parantamishankkeita edistetään käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.

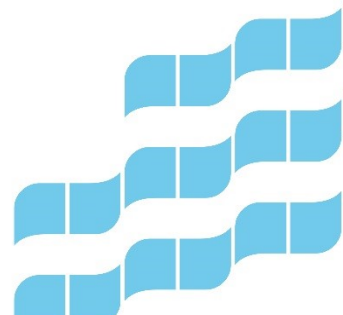
Investointiohjelmaa hyödynnetään mm. talousarvioesityksen valmistelussa. Investointiohjelma sisältää isoja kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita. Jo päätetyt kehittämishankkeet sekä osa perusväylänpidon toimenpiteistä eivät sisälly investointiohjelmaan.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia investointiohjelmaan liittyen. Väylävirasto pyytää tarkastelemaan investointiohjelman luonnosta lausuntopyynnössä annettujen kysymysten kautta.

Tampereen kaupunki kiittää mahdollisuudesta saada lausua tästä liikenneverkon kehittämisen kannalta erittäin merkittävästä suunnitelmasta. Tampereen kaupunki pitää suunnitelmaa onnistuneena ja siinä on laaja kokonaisuus huomioon ottaen onnistuttu hyvin tunnistamaan Tampereen kaupunkiseudun lähiaikojen keskeiset hankkeet. Näitä ovat erityisesti henkilöratapihan kehittäminen, Helsinki – Tampere radan peruskorjaushanke, lähijunaliikenteen kehittämiselvitys ja siihen liittyvät raideosuuksien kehittämistarpeet, Tampereen ratikan kehittäminen, vt 9 Alasjärvi-Käpykangas tieosuuden parantaminen, vt 12 ja kt 65 eritasoliittymän (Vaitinara) rakentaminen sekä pitemmällä ajanjaksolla edistettävät rata- ja maantieverkon hankkeet. Tampereen kaupunki viittaa lausunnon sisällön yksityiskohtien osalta pitkälti syyksuussa 2021 antamaansa lausuntoon vuosien 2022–2029 investointiohjelmasta.

Tampereen kaupunki korostaa edelleen, että investointiohjelman ja siihen kytköksissä olevien MAL-sopimusten tulee myös mahdollistaa enemmän kestäväää liikennettä ja yhdyskuntarakennetta tukevia ratkaisuja, kuten esimerkiksi lähijunaliikenteen seisakeratkaisuja sekä kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamista.

Tampereen kaupungin näkemykset annettuihin kysymyksiin ovat seuraavat:

Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi sen valmisteluperiaatteet?

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan investointiohjelman valmisteluperiaatteet on kuvattu selkeästi ja ymmärrettävästi. Investointisuunnitelman pohjana käytetyt suunnitelmat ovat perusteellisesti ja kattavasti laadittuja. Investointiohjelman laadinnassa tehty suuri ja ansiokas työ, jota voidaan seuraavien suunnitelmien yhteydessä mm. saatujen lausuntojen pohjalta edelleen kehittää.

Investointiohjelman laatimista ovat ohjanneet Liikenne 12 –suunnitelman lähtökohdat, tavoitteet, strategiset linjaukset ja toimenpiteet. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin? Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Investointiohjelman tavoitteisiin vastaamisen sekä perustelujen osalta viittaamme syyskuussa 2021 antamaamme lausuntoon vuosien 2022–2029 investointiohjelmasta.

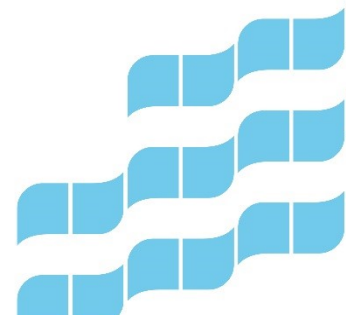
Onko mielestänne ohjelmaa mahdollista muuttaa Liikenne 12 –suunnitelman talousraamin puitteissa siten, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet toteutuisivat paremmin ja kokonaisvaikutusten arvioinnin mukaan tulos olisi parempi? Miten muuttaisitte ohjelmaa ja miten perustelette paremmat vaikutukset?

Investointiohjelma on käytettävissä olevan rahoitustason huomioiden Tampereen kaupungin kannalta hyvin laadittu. Hankearviointia tulisi kuitenkin kehittää siten, että nykyisillä arviointimenetelmillä heikosti esiin nousevat kestävät liikennehankkeet nousisivat paremmin esiin. Myös vaikutuksiltaan ristiriitaisten hankkeiden perusteluja ja esittämistapaa tulisi täsmentää. Hankkeiden epävarmuus tavoitteiden toteutumisessa tulee huomioida ja niiden vaikutus priorisoinnissa tulisi näkyä konkreettisesti.

Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta? Saako Väylävirasto riittävästi ja oikea-aikaisesti tietoa väyläverkon kunnossapito- ja kehittämistarpeista mm. alueellisen liikennejärjestelmätöön, väylien suunnittelun ja asiakkuusyhteistyön avulla?

Tampereen kaupunki mielestä yhteistyö Väyläviraston, Traficom ja liikenneministeriön suuntaan on edelleen parantunut. Esimerkiksi Traficomin Analyysiverkosto, joka on liikennejärjestelmäanalyysin kehittämistä tukeva asiantuntijaverkosto, on kokoontunut käsitellen mm. strategisen tilannekuvan kehittämistarpeita ja liikennejärjestelmäanalyysia. Kuntien osallistumismahdollisuudet ovat lisääntyneen vuoropuhelun myötä parantuneet.

Kuntien katuverkkoon liittyviä liikennemäärien tietoaineistoja on kartoitettu Traficom in toimesta ja käynnistetty mm. MAL-verkoston vetämänä hanke Kilometrit katuverkolla - katuverkon suoritelaskennan ohjeistuksen laatiminen. Tehtävä selvitys on hyvä askel kohti kuntien yhtenäisiä toimintatapoja liikennetiedon keräämiseen ja parantaa merkittävästi koko liikennejärjestelmän tilannekuvan arviointia.

Seudullisessa liikennejärjestelmätyöryhmässä on ollut jo pitkään kattava valtion edustus ja tiedonvälitys molempiin suuntiin on ollut hyvällä tasolla. Lisäksi muita tapaamisia on ollut säännöllisesti ajankohtaisiin suuriin hankkeisiin liittyen.

Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Tampereen kaupunki on huolissaan kehittämishankkeiden kehyksiin kohdistuvista varsin suurista pienennyksistä vuosien 2023–2025 osalta. Tämä uhkaa siirtää uusien kehittämishankkeiden aloittamista usealla vuodella. Tästä seuraa, että ohjelman vaikutukset toteutuvat myöhemmin kuin on arvioitu eivätkä ne toteudu täysimääräisinä.

Tampereen kaupungin kannalta erityisen tärkeä hanke on valtatie 9 parantaminen välillä Alasjärvi – Käpykangas. Hankkeeseen liittyy merkittävä kaupungin osallistuminen rahoitukseen etenkin eritasoliittymien osalta. Hankkeella on myös suuri merkitys Linnainmaan alueen kehittämiseen ja suunnitteilla olevan idän suunnan raitiotien jatkeen toteuttamiseen. Hankkeeseen kuuluvan Tasanteen eritasoliittymän avulla pystytään varmistamaan moottoritien rinnakkaistienä toimivan Aitolahdentien ja sitä risteävän raitiotien toimivuus, kun liikennettä saadaan siirrettyä moottoritielle. Hankkeen nopeaa toteutusta puoltaa myös tien turvallisuus- ja sujuvuuspuutteet. Hankkeesta tulisi tehdä rahoituspäätös mahdollisimman nopeasti tiesuunnitelman hyväksynnän jälkeen.

Toisena erittäin tärkeänä ja kiireellisenä kehittämishankkeena Tampereen kaupunki haluaa nostaa Tampereen henkilöratapihan rahoituksen varmistamisen ja töiden nopean käynnistämisen. Tampere on henkilöliikenteen keskeisin junanvaihtopaikka Suomessa ja tärkeä TEN-T liikenneverkon solmupiste. Nykyiset viisi matkustajalaituria ovat tiettyinä kellonaikoina erittäin kuormittuneita ja rajoittavat mm. lähijunaliikenteen kehittämistä. Tarve kolmannelle henkilöliikenteen välilaiturille on kiireellinen. Myös katosten ja kulkuyhteyksien kehittäminen sekä raiteiston parantamistyöt tulisi saada nopeasti käyntiin. Hankkeeseen sisältyy myös useita uusittavia siltoja. Tampereen henkilöratapihan toteuttaminen on Tampereen asemakeskushankkeen kannalta välttämätöntä.

Tampereen kaupunki haluaa lisäksi nostaa esiin järjestelyratapihan siirron suunnittelun käynnistämisen. Nykyinen sijainti aiheuttaa haasteita niin ympäröivän maankäytön kehittämisen kuin ratapihan toiminnan laajentamisen suhteen.

MAL-kaupunkiseutuja koskevien kommenttien, mm. yhteisrahoituksen periaatteiden osalta, kuten myös rataverkon ja maantieverkon sekä kaupunkiseutujen hankkeiden osalta viittaamme vuoden 2021 syyskuussa antamaamme lausuntoon.

Tampereen kaupunki haluaa korostaa väyläverkon kehittämisessä EU – tukien (CEF-tuen haku TEN-T liikenneverkolle) haun tärkeyttä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tukien tärkeyttä korostaa vielä väyläverkon investointitasojen leikkaus.

[Lausunto - Lausuntopalvelu](#)

